Asiantuntijalausunto

Asia: E 38/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten

Erikoiskaupan liitto Etu ry kiittää mahdollisuudesta lausua kirjallisesti eduskunnan talousvaliokunnalle Suomessa toimiville erikoiskaupoille tärkeässä aiheessa.

Erikoiskaupan liitto kannattaa kaikki toimia, jotka lisäävät reilua ja tasapuolista kilpailua kotimaassa ja kansainvälisessä kaupassa. Erikoiskaupan yritykset ovat pitkälti niitä, jotka joutuvat kilpailemaan epäreilussa kilpailuasemassa EU:n ulkopuolisten verkkokauppojen kanssa. On aivan keskeistä, että samat pelisäännöt koskevat kaikkia yrityksiä, jotka toimivat samalla markkinalla.

Kolmansista maista käsin operoivien suurten verkkokauppojen toiminta perustuu aggressiiviseen markkinointiin ja halpoihin hintoihin. Kuluttajat hankkivat näistä verkkokaupoista halvan hinnan houkuttelemina usein tuotteita, joiden laatu ei vastaa eurooppalaisia vaatimuksia ja aiheuttaa jopa vaaraa niiden käyttäjille. Tuotteiden ominaisuudet tai käytetyt raaka-aineet eivät tule useinkaan esille myynnin yhteydessä. On myös osoitettu, että tuotteet usein sisältävät jopa vaarallisia ja EU:ssa kiellettyjä aineita.

Suomessa valvotaan erittäin tarkasti kotimaassa valmistettujen tuotteiden laatua. Samoin kaupan alan yrityksillä on merkittävä vastuu markkinoille tuotavista tuotteista. Samaan aikaan kuluttajat voivat ostaa EU:n ulkopuolelta käytännössä mitä tahansa ilman varsinaista valvontaa. Tämä asetelma ei ole kestävällä pohjalla niille Suomessa toimiville yrityksille, jotka hoitavat velvoitteensa asianmukaisesti.

Ehdotettujen toimien arviointi

Komission tiedonannossa 5.2.2025 ehdotetut toimet eivät ole riittäviä ongelman korjaamiseksi. Pääpaino olisi edelleen jälkikäteisvalvonnassa ja viranomaisyhteistyössä. Resurssit eivät tule laajennettunakaan riittämään merkittävään valvontaan ja tiedonannossa ei oleteta kantaa, mistä nämä resurssit olisivat saatavissa.

Ainoa toimiva malli on varmistaa, että tuotteet ovat turvallisia ja määräystenmukaisia jo markkinoille tullessaan. Tätä ei komission tiedonannossa tuoda riittävästi esiin.

Lähetysten valtava määrä, tälläkin hetkellä 4,6 miljardia vuodessa eli keskimäärin 12 miljoonaa yksikköä päivässä, kertoo itsessään jälkikäteisvalvonnan mahdottomuuden. On toki tärkeää, että valvontaa kohdennetaan tehostetusti valituille tuotealueille ja saadaan näyttöä valvonnan kohdentamiseksi jatkossa.

Yhtenä uutena elementtinä esitetään hallinnollista käsittelymaksua tullauksen yhteydessä. Tällä saattaa olla lievää positiivista vaikutusta, mutta esitetyt maksutasot ovat niin pieniä, että vaikutus jää marginaaliseksi. Maksun tulisi myös olla tuotekohtainen, eikä esim. lähetyskohtainen, jolloin maksu voisi nousta riittävälle tasolle. Tämänkaltainen maksu ei kuitenkaan saa korvata verkkokauppapaikkojen vastuuta myymistään tuotteista.

Erikoiskaupan liitto näkee, että EU:n tulliuudistuksen aikataulua on tarpeen kiristää vuodesta 2028 ja valvontaan tulee osoittaa siihen riittävät resurssit. Tullivapausrajan 150 euron poistaminen on kannatettava mutta sekään ei käytännössä juuri paranna tilannetta, kun tuotteelle määrättävä tulli on prosenttiperusteinen, eikä hinta edullisissa tuotteissa nouse merkittävästi.

Kuluttajien valistuskampanjat voivat jossain määrin toimia mutta suuressa mittakaavassa ne eivät tuo muutosta tilanteeseen.

etu
Erikoiskaupan liitto Etu ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.etu.fi | etunimi.sukunimi@etu.fi
Y-tunnus: 0202313-4

Esitys

Erikoiskaupan liitto ehdottaa, että Suomen kanta muokattaisiin niin, että Suomi edellyttää komissiolta huomattavasti kunnianhimoisempia toimia ongelman ratkaisemiseksi. Tämä edellyttää lainsäädännöllisiä toimia, joilla lisätään ja vaaditaan verkkomarkkinapaikkojen vastuuta tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta jo siinä vaiheessa, kun tuote tulee markkinoille.

Tulliuudistuksen mukaisia toimia ja tuotekohtainen maksu tulee ottaa käyttöön nopeutetussa aikataulussa ennen vuotta 2028.

Jukka Ropponen
Edunvalvontajohtaja
Erikoiskaupan liitto ETU ry
jukka.ropponen@etu.fi
+358 400 161 400